

DOVREFJELL NASJONALPARK MED TILHØRENDE VERNEOMRÅDER

Det største verneområdet i fastlands-Norge

Fra Grytkollen med Snøhetta og Svånåtindmassivet i bakgrunnen. Foto: Johan Solberg

Det er store og innholdsrike fjellområder som ble vedtatt vernet i regjeringen 3. mai 2002. Områdene som er vernet er i øst fjellområdene mellom Oppdal / Hjerkin (E6), Kvikne og Folldalen. I vest dekker verneområdene fjellet mellom Lesja / Romsdalen og Sunndalen fra Drivdalen, Hjerkin og Fokstua i øst mot Åndalsnes og Eresfjord i vest. Noen delområder med inngrep og virksomheter er ikke med i verneområdene. Vernet dekker fjellturområdene som gjerne er kalt Orkelsjøområdet, Dovrefjell, Skrymtheimen, Sunndalsfjella og deler av Romsdalsfjella.

Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark med tilhørende verneområder utgjør til sammen 4367 km². Det er det største verneområdet i fastlands-Norge. Selve

nasjonalparken dekker et areal på 1693 km². Hele verneområdet består nå totalt sett av nasjonalparken, 10 landskapsverneområder, fire naturreservater og to biotopverneområder (inkludert noen tidligere vernete landskapsverneområder og naturreservater). Verneområdene omfatter arealer i fire fylker, Hedmark, Oppland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag, og åtte kommuner, Tynset, Folldal, Dovre, Lesja, Rauma, Nesset, Sunndal og Oppdal.

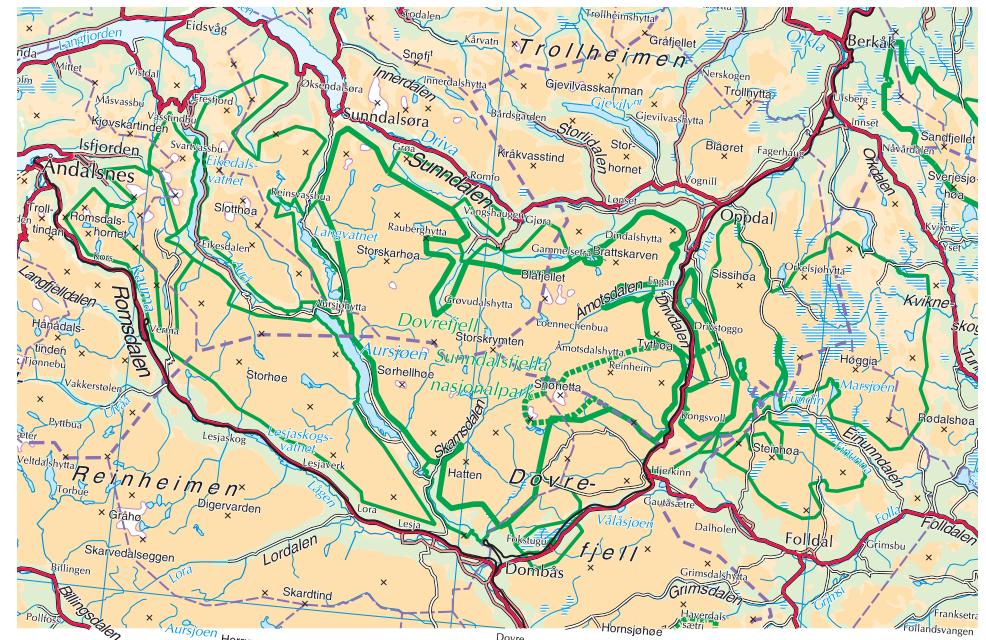
Det er en utrolig variasjon i områder og natur som er med innen dette store verneområdet.

I øst er det slake, avrundete fjellformasjoner med aktiv seterdrift i dalene. Selve Snøhetta-området utgjør noe av det mest grovhogde og forrevne vi har i norsk fjellnatur. Videre vestover skjærer dype daler

og fjorder seg ned og skaper store høydeforskjeller. Værlaget varierer mellom de kystpåvirkete områder med mye nedbør, mye vestavær og store snømengder i vest til innlandsklima med tørre snøfattige forhold i øst. Høgfjellsvidda med Snøhetta og fjellene vestover er nok det mest værharde vi har i Sør-Norge. Mens det inn-under vidda ligger fjell- og seterdaler med snilt og lunt klima.

Områdene er vernet for å unngå inngrep og annen uønsket virksomhet i de verdifulle fjellområdene. De viktigste verdiene er knyttet til de relativt intakte høgfjelløkosystemene med villrein, jerv og fjellrev som nøkkelarter. Villreinbestandene i Norge utgjør den siste rest av den opprinnelige europeiske fjellreinen og reinen i Dovrefjell – Sunndalsfjella er den genetisk mest opprinnelige. I Sunndalsfjella og vest for Eikesdalsvatnet er fjelldaler med veger, vannkraftreguleringer, kraftledninger og bilveger vernet som biotopverneområder for å kunne ivareta villreinenes trekkmuligheter.

For fjellfriluftslivet er det viktig at dette store området nå er skjernet mot ytterligere inngrep. Området er viktig for mange typer friluftsliv for lokalbefolkninga på alle kanter av fjellet. Samtidig er dette svære området en flott villmark for dem som har med seg telt og legger turen uavhengig av stier og merking. Områdene fra Dovrefjell og vestover er det eneste gjenværende store høgfjellsområdet i Midt-Norge. Dette området er godt utviklet med ruter og fine, varierte turisthytter, de fleste selvbetjente. Selve høgfjellsterrenget fra Snøhetta-området og vestover er ikke noe lettgått terreng og det er langt mellom noen av hyttene. Så dette landskapet passer nok ikke for dem som vil ha korte eller lette turer. Men her finnes også fine muligheter for dem i dette spennende området. I seterdalene ned mot Drivdalen og Sunndalen ligger noen av landets triveligste turisthytter på rekke og rad fra Dindalshytta, om Gammelsetra og Grøvdalen til Vangshaugen med korte dagsmarsjers avstand.

Kartet viser Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark med tilknyttede landskapsverneområder, biotopverneområder og naturreservater. Utstrekninga av tidligere Dovrefjell nasjonalpark er vist med stiplet strek. Kart: Statens kartverk.

Urtidsdyret moskus overlevde på Grønland og i Canada. Bestanden på Dovrefjell er satt ut fra Grønland. Foto: Jorun Marie Egge

Utvidelsen av verneområdene på Dovrefjell ble vesentlig større enn det som var forutsatt i Statens naturvernrådets nasjonalparkplan, NOU 1986:13, og i Stortingsmelding nr. 62 (1991-92). 3 stortingsrepresentanter fra Senterpartiet fremmet forslag om at det skulle utarbeides en samlet forvaltningsplan for Dovrefjell som også omfattet villreinsens leveområder og Hjerkinnskytefelt. Tove Kari Viken fra Oppdal var en av disse, og la ned en stor innsats for å få på plass en helhetlig forvaltning av et større område. Så ved behandlingen av nasjonalparkplanen i 1993, ba Stortinget om at det ble utarbeidet forslag til et utvidet vern for Dovrefjellområdet. Vernet skal følges opp av en fylkesdelplan som skal ivareta verdiene i områdene som grenser til verneområdene.

Området der skytefeltet på Hjerkinnskytefeltet ligger, utgjør en meget viktig del av villreinsens leveområder. Når skytefeltet nå skal legges ned, er det forutsatt at dette området blir lagt inn som en del av verneområdene. Da kan en etter ca 40 års aktiv militær bruk av området, rette opp igjen forholdene og igjen ivareta hensynet til reinen. Villreinen er en sky og sårbar art som trekker unna områder med menneskelig ferdsel og aktivitet. Forsvaret skal i gang med avvikling av sin

virksomhet, bl.a. med gjenlegging av veg-anlegg og andre naturinngrep. Turen til Snøhetta har mest vært for en biltur å regne, i alle de årene forsvarret har hatt sin virksomhet her med et vegnett tilgjengelig tvers gjennom skytefeltet og fram mot foten av fjellet. Nå er det mulig å gi verdigheten tilbake til denne mest høgreiste og stolte av Norges nasjonaltopper. Snøhetta kan igjen bli et fjell som krever at de som når varden har gått en god tur for å komme opp.

Innen verneområdet skal videre utbygging av vegger, bygninger og etablering av virksomheter unngås, mens det er ønskelig at tradisjonell seterdrift, beite osv. videreføres på en aktiv måte som ivaretar og viderefører natur- og kulturlandskapsverdiene. Turisthytter og merke ruter skal videreføres som en enkel tilrettelegging for friluftslivet. Friluftsliv er en del av grunnlaget for vernet.

Det store fjellområdet Dovrefjell – Sunndalsfjella vest for E6 er i stor grad Kristiansund og Nordmøre Turistforenings arbeidsområde. TT har en mindre del av området med Dindalshytta og et ansvar for rutene mot Gammelsetra og Åmotdalshytta og over til Engan og Driva. Områdene øst for E6, Orkelsjøområdet, er TTs område.

Larstind og Snøhetta fra Skredahøi. Foto: Erik Stabell

TT ba i høringsrunden om at større deler av Dindalen med Dindalshytta, ble innlemmet i landskapsvernområdet her. TT håpet at en vernestatus for dalen kunne bidra til å unngå at vegbygging og biltrafikk får spise seg ytterligere innover og redusere trivselen ved å gå turer i området og bo på Dindalshytta og true den selvbetjente driftsformen på hytta. Helt i vest vurderte Molde og Romsdal Turistforening (MRT) det helt annerledes. MRT var negativ til landskapsvern og bidro til at områdene vestover fra Eikesdalsvatnet nord for Isfjorden, der de har virksomhet med hytter og ruter, ble tatt ut som del av verneområdene.

I TTs årbok for 2000 / 2001, som også er utgitt som boka "TUR-GLEDE – 104 turer i Midt-Norge", er det beskrevet forslag til turer i dette området.

Dindalshytta er en trivelig selvbetjeningshytte og et godt utgangspunkt for turer på Dovrefjell. Foto: Jonny Remmereit